

Кандидат економічних наук Тернавська І.Б.

Уманський національний університет садівництва

ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Продовольча безпека є важливою складовою загальноекономічної безпеки держави, передумовою її економічної незалежності. Адже, наявність чи відсутність продуктів харчування впливає на фізичний і психологічний стан людей, а це обумовлює рівень соціального і політичного стану держави.

Як важлива складова частина державної політики, продовольче забезпечення зачіпає різнобічні аспекти життєдіяльності окремої людини, родини, села, міста, області й держави в цілому. Тут перетинаються вузлові проблеми макроекономічного росту й розвитку з питаннями розвитку економіки країни, регіону.

Більшість заходів і механізмів політики забезпечення продовольчої безпеки повинні здійснюватися на державному рівні, адже без централізації і координації дій всіх учасників забезпечити її практично неможливо. Реалізація такого складного процесу передбачає поєднання державної аграрної, економічної і соціальної політики. Діяльність держави і суспільства з формування продовольчої безпеки повинна ґрунтуватися на об'єктивному всебічному аналізі і прогнозуванні ситуації у сфері пропозиції продовольчих ресурсів, їх споживанні, взаємодії основних елементів системи продовольчого забезпечення країни.

Державну політику з формування продовольчої безпеки, доцільно розглядати як комплекс економічних, адміністративних та правових важелів впливу на діяльність агропромислового комплексу і продовольчого ринку, стану соціальної сфери села і навколишнього природного середовища.

Таким чином, політика продовольчого забезпечення – це обґрунтоване поєднання заходів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників та активної соціальної політики. Державна підтримка має

стимулювати усі типи сільськогосподарських підприємств нарощувати виробництво продукції, підвищувати її якість, забезпечувати виконання державних програм, оновлювати технічні засоби з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу [1].

Найважливіша роль державної соціально-економічної політики у вирішенні проблеми продовольчої безпеки полягає у поліпшенні продовольчої доступності, як співвідношення фактичного та оптимального рівнів продовольчого споживання. Необхідно ставити за мету досягнення середніх показників продовольчого споживання на рівні розвинутих країн, або принаймні на рівні медичних норм харчування [2].

Правова основа адміністративних та економічних методів регулювання представлена різними формами правової регламентації – законами, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів а також розпорядженнями органів місцевого самоврядування. Продовольча проблема актуалізується через відсутність чіткого законодавчого визначення поняття продовольчої безпеки, що породжує невизначеність у діях державного управлінського апарату і призводить до помилок у формуванні програм економічного розвитку як України в цілому, так і її регіонів.

Рішенню проблем продовольчої безпеки будуть сприяти наступні адміністративні заходи:

- прийняття системи нормативних і правових актів, перш за все, Закону України „Про продовольчу безпеку України”;
- розробка та прийняття Закону України „Про державну політику продовольчого забезпечення України”;
- на регіональному рівні необхідно розробити та затвердити обласні Стратегії продовольчої безпеки.

Держава зобов’язана використовувати свої регулювальні функції щодо розширення можливостей продовольчого ринку за рахунок усунення недоліків на внутрішньому ринку, попередження виникнення зовнішніх впливів, жорсткого контролю природної чи іншої монополії, а також забезпечення

споживачів достовірною інформацією про кількість і якість продовольчих товарів. Застосовуючи регулювальні функції, держава та її органи мають детально вивчити можливість й ефективність застосування тих чи інших методів регулювального впливу в кожному конкретному випадку [3].

Оскільки, в площині національної безпеки проблема продовольчого забезпечення належить до пріоритетних, першочергово необхідним є запровадження дієвих інструментів стимулювання розвитку агропромислового виробництва регіонів, як ключової передумови підвищення їх конкурентоспроможності. Зважаючи на роль, значення та перспективи активізації міжрегіональної інтеграції, важливо напрацьовувати ефективні моделі територіального співробітництва в реалізації узгодженої економічної політики, що сприятиме поживленню інвестиційної діяльності, більш раціональному використанню бюджетних коштів і місцевого ресурсного потенціалу, а отже – забезпечуватиме належний стан продовольчої безпеки, зростання рівня соціально-економічного розвитку та конкурентоспроможності регіонів – учасників спільних проектів.

При формуванні продовольчої безпеки потрібно забезпечити спільну цілеспрямовану і скоординовану дію законодавчих і виконавчих структур всіх рівнів, створити відповідну нормативно-правову базу, виробити дієвий організаційно-економічний механізм.

Література:

1. 1. Саблук П. Т. Проблеми забезпечення доходності агропромислового виробництва в Україні в постіндустріальний період / П. Т. Саблук // Економіка АПК. — 2008. — № 4. — С. 19–37.
2. Журавков В. В. Продовольча безпека в надзвичайних ситуаціях: історичний досвід та концептуальні підходи до її забезпечення в Україні / В. В. Журавков. — К. : УАЗТ, 2002. — 96 с.
3. Місюк М. В. Про державне регулювання розвитку галузі скотарства / М. В. Місюк // Економіка АПК. — 2009. — № 4. — С. 112–116.